

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET BEGRIIP "DIENSTWILLIG VERVOER"

In het complex van het veelvuldig vraagstuk van het vervoer, bekleedt het dienstwillig vervoer een ruime doch aparte plaats.

Een persoon neemt een vriend in zijn wagen mede, nodigt zijn geburen uit tot een uitstapje naar de kust, brengt een kantoorvakker naar huis, geeft een lift aan jonge lui langs de baan, haalt de dokter voor een dringende raadpleging, komt met familieleden van de kino terug.

Een ongeval grijpt plaats waarbij de vervoerde gewond of gedood wordt : het slachtoffer of diens recht-hebbende eisen schadeloosstelling.

Dit zijn slechts een paar gevallen die vroeger wellicht zeldzaam voorkwamen, doch zich tegenwoordig dagelijks voordoen. Het schaamtegevoel, kenmerk der vorige generatie, schijnt gedurende de laatste oorlog de genadeslag te hebben gekregen : het « autostop » doen, het vergezellen van een vriend of een relatie bij een autotocht heeft zich in onze zeden ingeburgerd.

Het is een dier kiese vraagstukken welke de opstellers van het Burgerlijk Wetboek niet hebben kunnen voorzien, zodat Rechtsleer en Rechtspraak lange tijd weifelend naar de ideale oplossing hebben gezocht, die een verzoening zou betrachten tussen de strenge wetteksten en het principe van een verantwoordelijkheidsvermindering voor de dienstwillige vervoerder, opgedrongen door de geest van rechtvaardigheid (*Esmein*, Nota onder Verbr. Fr., 15 Juni 1926, Sir. 1926-1-249).

De Rechtspraak, hierbij haar sociale rol indachtig, heeft ons aldus een voorbeeld geschonken van de aanpassing der juridische wetenschap aan een volledig nieuw probleem, zonder beroep te moeten doen op nieuwe wetteksten of aan vreemde bronnen te moeten putten (*A. Hulot* : La responsabilité civile du transporteur bénévole, Parijs, 1934, blz. 151).

Rechtsleer en Rechtspraak hebben echter het probleem voornamelijk bestudeerd onder oogpunt van verantwoordelijkheid, namelijk gezocht of zij contractueel of delictueel was, in welke gevallen de dienstwillige vervoerder die verantwoordelijkheid gedeeltelijk of zelfs geheel mocht afschudden. Een punt dat echter niet immer met de nodige precisie werd belicht, is het begrip zelf « dienstwillig vervoer »; vooraleer de gevolgen op gebied van verantwoordelijkheid te trek-

ken, is het allernoodzakelijk eerst het begrip zelve te omlijnen en te begrenzen.

* * *

Drie elementen behoren tot de essentie zelve van het dienstwillig vervoer, elementen die samen en in hunne zuiverste gedaante moeten voorhanden zijn : het vervoer, de kosteloosheid en de dienstwilligheid.

Uit die eenvoudige opsomming blijkt het reeds dat wij een onderscheid zullen moeten maken tussen het kosteloos en het dienstwillig vervoer; het kosteloos vervoer zal ten andere heel dikwijls slechts in schijn bestaan (*Robert De Smet* : La responsabilité du transporteur bénévole, Rev. gén. ass. et resp., 1934, 1435; *Jules Simon*, Nota in de P.P., 1930, n° 275; *Marcel Grégoire* : La responsabilité du transporteur bénévole, Rév. gn. ass. et resp., 1942, 868).

I. *Het vervoer*, t.t.z. het afleggen van een bepaalde afstand tussen een vertrek- en een aankomstpunt, de verplaatsing van de ene plaats naar de andere.

De verplaatsing moet het hoofddoel van de handeling uitmaken (*André Hulot*, La responsabilité du transporteur bénévole, Parijs, 1934, blz. 17) en hierdoor schakelen wij talrijke gevallen uit, als sport, spel, foormolens (*Nancy*, 26 Juni 1925, Dal. 1927-2-29), enz., waarbij nu eens het amusant overwegend is, dan weer het sportief belang, zonder dat de verplaatsing het ware, het hoofddoel uitmaakt.

Het zal niet steeds gemakkelijk zijn de juiste scheidingslijn te trekken en het appreciatievermogen van de rechter zal doorslaggevend zijn.

Aldus kan een zeilboot gebruikt worden om een persoon van de ene oever van een brede rivier naar de andere over te zetten, en in sommige streken zelfs als gewoon transportmiddel (evenals een slee) en dan hebben wij ontegensprekelijk met een vervoer te doen, maar wie iemand op een zeilbootje vergezelt, heeft doorgaans niet als doel en bekommernis van de ene plaats naar de andere getransporteerd te worden, doch wel het genieten van een sportprestatie of gezonde ontspanning (*D. A. Hoogenraad* : De aansprakelijkheid bij kosteloos meerijden, Zwolle, 1946, blz. 18).

Zodra echter kan uitgemaakt worden dat het doel hoofdzakelijk gelegen is in de verplaatsing — wat de ontspanning als bijkomstig element geenszins uitsluit — is de aard van het vervoermiddel zonder belang :

het kan zowel een auto, fiets, boot, ballon zijn als een vliegtuig, een sidocar, slee of om het even welk ander voertuig.

Het inzicht welke partijen gehad hebben op het oogenblik dat de handeling een aanvang nam, zal doorgaans aan de rechter de nodige aanwijzingen bezorgen over de aard en het karakter ervan: zo zal b.v. het vervoer geenszins het hoofddoel geweest zijn voor degene die een vriend vergezelt die het weerstandsvermogen, de snelheid van een wagen of de hoedanigheid der remmen wil beproeven, noch voor degene die plaats neemt naast de geleider in een snelheidskoers.

Er kan ook geen spraak zijn van vervoer wanneer de wagen zich in een circus of carroussel voortbeweegt: «un manège forain n'accomplit qu'un en même lieu, une action élévatrice ou giratoire, soit autour d'un dispositif fixe, soit sur une piste, dans une enceinte délimitée et restreinte» (Nancy, 26 Juni 1925, Dal. 1927-2-29), wanneer kinderen op kleine ezels of in wagens door geiten getrokken, rondgevoerd worden in een gesloten park, want zelfs afgezien van het feit dat amusement het hoofddoel blijft, kan bezwaarlijk staande gehouden worden dat er werkelijk vervoer is (Lalou, nota in Dal., 1927-2-259).

Men mag natuurlijk niet overdrijven en men zou moeilijk de zienswijze van het Beroepshof van Orléans kunnen bijtreden, wanneer het bepaalt dat de piloot die een schip door een moeilijke doortocht loodst of de aannemer die een boot op sleeptouw neemt, geen vervoer verricht. Het is nochtans duidelijk dat het hoofddoel geweest is een schip van een punt A naar een verder gelegen punt B te brengen, en dat degene die op deze vaklui beroep gedaan heeft in de aller-eerste plaats van hen verlangden dat zij aan het voertuig een zekere afstand zouden doen afleggen.

Quid echter in geval van onderbreking in het vervoer?

Doorgaans wordt aangenomen dat een tijdelijke onderbreking geen einde stelt aan het vervoer, b.v. het verplicht halt houden voor een bewaakte overweg, het oppompen van een band, het nemen van benzine, enz., wanneer het duidelijk is dat het inzicht zowel van de vervoerder als van de vervoerde geweest is de tocht onmiddellijk voort te zetten.

Over begin en einde van het vervoer hebben voornamelijk de Duitse auteurs breedvoerig gehandeld. Volgens de enen (Isaac; Kommentar zum Automobilgesetz, 1912, blz. 233; Krause: Automobilgesetz, blz. 94 en 95) wordt het vervoer gekenmerkt door de materiële verbinding tussen persoon en voertuig; deze stelling wordt terecht bekampt door Müller (Automobilgesetz, 1930, blz. 295), die de mening is toegedaan dat het vervoer slechts een aanvang neemt wanneer de reiziger met het voertuig, hetzij uit eigen hetzij uit andermans wil, een materiële verbinding heeft welke met een verplaatsingswil overeenstemt. Aldus zou de persoon die zijn voet op de trede van een voertuig zet, om zijn schoenveter vast te maken of de richting aan de geleider aan te wijzen, volgens de eerste theorie een vervoerde zijn, volgens de tweede niet.

II. De kosteloosheid: Het is duidelijk dat het vervoer dat tegen betaling van een zekere prijs geschiedt, ontegensprekelijk een bezwarend karakter aanneemt, maar het vervoer dat zonder uitkering van een som geld geschiedt, is ipso facto nog geen dienstwillig vervoer, zoals ook de afwezigheid van een prijs of som geld nog geen bewijs vormt van de kosteloosheid.

Wij staan immers heel vaak voor een schijnbare

kosteloosheid. Dit zal namelijk het geval zijn wanneer er geen prijs, maar een «bijdrage in de kosten» van de vervoerde gevegd wordt, bijdrage die ver beneden de waarde van de normale prijs kan blijven, wanneer het vervoer gekoppeld wordt aan een ander contract, wanneer het vervoer in het belang van de vervoerde geschiedt. Zo is b.v. het vervoer van een kind beneden de 4 jaar, in trein of tram, gekoppeld aan het biljet of kupon betaald door de persoon die het kind vergezelt (Ber. Lyon, 28 Juni 1928, Mon. judic. Lyon, 22 Jan. 1929); zo ook is het vervoer per auto van de werklieden, van het station naar de fabriek, begrepen in de arbeidsovereenkomst tussen patroon en werknemer; zo ook is het vervoer van de toerist, van het hotel naar het station door de hoteluitbater, slechts in schijn kosteloos vervoer, want ofwel is het bedoeld als een reclame voor de vervoerder, ofwel is de prijs van de rit begrepen in de rekening die de vervoerde voor zijn verblijf in het hotel zal moeten vereffenen; er is ook slechts in schijn kosteloos vervoer, wanneer iemand de geneesheer met zijn auto ten huize gaat afhalen om hem sneller naar het ziekenbed van een patiënt te brengen, want hier geschiedt het vervoer in het belang van de vervoerde; is ook geenszins kosteloos vervoer datgene van de dagbladschrijver die in ruil van het vervoer, belooft zich loffelijk te uiten over een automerk; is ook geen kosteloos vervoer datgene welke gratis wordt toegestaan aan zekere personen — politici, ingenieurs of ambtenaren, — op het net van de B.M.B.S., want die kosteloosheid is opgelegd door een speciale clause van de toegestane concessie (Jacques Bauthier, nota onder Rechth. Hoei, 21 Dec. 1940, Rev. gén. ass. et resp., 1941, 3514).

De ondernemer van luchttransporten die ten titel van propaganda of om andere redenen de kosteloosheid van vervoer toekent aan zekere personen, sluit in feite met deze laatsten een werkelijk contract en zijne verantwoordelijkheid is dezelfde als deze van de betaalde vervoerder (Jean Van Houtte: La responsabilité civile dans les transports aériens intérieurs et internationaux, 1940, n° 22 en 27).

De kosteloosheid bestaat wel in hoofde van de vervoerde maar niet van de vervoerder: degene die in een appartementsgebouw de lift gebruikt om zich naar de vijfde verdieping te begeven, moet niet betalen, maar de eigenaar van het gebouw stelt de lift slechts ter beschikking van de bezoeker, omdat hij in de huurprijs der verschillende appartementen de tegenwaarde van dit gebruik vindt (H. en L. Mazeaud: Traité théorique et pratique de la responsabilité civile, délictuelle et contractuelle, Dl. II, n° 1275).

Wanneer het vervoer dus een onderdeel is van een onder bezwarende titel gesloten contract of wanneer het in het belang geschiedt van de vervoerder (Lalou: De la responsabilité civile, n° 189) is er, zelfs indien er geen prijs bedongen werd, slechts in schijn kosteloos vervoer, maar in werkelijkheid moet het volledig gelijkgesteld worden, wat de gevolgen betreft, met het betaald vervoer.

III. De dienstwilligheid: Kosteloos vervoer is nog geen dienstwillig vervoer: ik kan de verplichting aangaan iemand op een bepaalde dag en uur te komen afhalen en hem kosteloos naar een bepaalde bestemming te brengen: de vervoerde rekent er stellig op dat ik hem op het vastgesteld uur zal afhalen en omdat hij weet dat ik die verplichting zal uitvoeren, neemt hij zijn toevlucht niet tot een andere persoon of vervoermiddel. Ik handel wel om een dienst te bewijzen, maar bij niet-naleving van het vervoer,

zou ik verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor de nadelige gevolgen die mijne handelwijze voor deze persoon zou gehad hebben. Partijen hebben in casu, zoals Bauthier het schrijft (op. cit. loc. cit.) geenszins de juridische gevolgen van hun akkoord uitgesloten en het zijn de principes van de contractuele verantwoordelijkheid die toepasselijk zullen zijn.

Het derde element, de dienstwilligheid, ontbreekt hier dus.

De dienstwilligheid is een psychologisch element, het sociaal bestanddeel in het vervoer: de vervoerder handelt om aan iemand een dienst te bewijzen, om hem behulpzaam te zijn, uit de nood te helpen, uit naastenliefde, omdat zijn geweten en zijne opvoeding hem instinctmatig aanzetten zich zo te gedragen. Het vervoer ontstaat dus uit dienstwilligheid wanneer het ondernomen werd om aan een derde persoon een voordeel te verschaffen, zonder enig inzicht hetzij een rechtstreekse, hetzij een onrechtstreekse tegenprestatie er voor in ruil te ontvangen (*Hulot*, op. cit., blz. 26). Het moet gedesinteresseerd zijn, spontaan geschieden, uit loutere hoffelijkheid (een bejaarde dame naar huis brengen), uit menslievendheid (een persoon die de trein gemist heeft, in zijn wagen opnemen) zonder enige wil van of hoop op beloning.

Het klassiek voorbeeld is dat van de autogeleider die een « lift » geeft aan een persoon langs de baan en hem dienstwillig naar een verder gelegen plaats brengt en van hem niets vraagt of wil aanvaarden.

De prijs die zou bedongen worden, hoe miniem ook, ontnemt, volgens de heersende rechtspraak, aan dit vervoer zijn karakter van deinstwilligheid (*Montreuil sur mer*, 4 Nov. 1921, Rec. ass., 1922, blz. 270; *Dowaai*, 1 Maart 1921, Rec. ass. 1922, blz. 70; *Vienne*, 4 Dec. 1924, D. H. 1927-74, Dal. 1925-2-137 met de nota van Ripert) « C'est seulement, schrijft Josseland, si ce mobile est pur de tout alliage, s'il est complètement désintéressé que le transport sort de la catégorie des actes à titre onéreux, pour entrer dans celle des actes à titre bénévole ».

De Rechtspraak gebruikt ten andere doorgaans de termen « gracieusement offert ou accepté de prendre place dans une voiture » (Brussel 8 Jan. 1941, Rev. gén. ass. resp., 1941, 3451; Ber. Luik, 16 Dec. 1938,

Rev. gén. ass. resp., 1939, 2996), « acte de courtoisie » (Brussel 12 Jan. 1932, Rev. gén. ass. resp., 1936, 2014; Ber. Brussel, 16 April 1930, Rev. gén. ass. resp., 1930, 661).

Zekere elementen kunnen in sommige gevallen de vervoerder hebben beïnvloed, als b.v. de ouderdom van de persoon aan wie hij de dienst bewijst, de vriendschappelijke betrekkingen, de door de vervoerde beklede rang, doch zij ontnemen niets aan het karakter van dienstwilligheid: het blijven sociale, mondaine beweegredenen; de geleider blijft handelen om iemand een dienst te bewijzen, « par esprit de sociabilité ou souci des convenances » (*J. Bauthier*, op. et loc. cit.).

Nochtans werd aangenomen dat er dienstwillig vervoer bestond ofschoon de vervoerder aan de vervoerde gevraagd had een fooi aan de geleider te geven (Havre 27 Febr. 1924, Rec. Havre, 1923-24, blz. 173).

Opdat er echter dienstwillig vervoer zou wezen, is steeds de toestemming van de vervoerder vereist: wie buiten het weten om of tegen de wil in van de vervoerder plaats heeft genomen in het voertuig, zou naderhand niet kunnen beweren dat er dienstwillig vervoer geweest is.

Besluit: Opdat er dus spraak kan zijn van dienstwillig vervoer, moet er in de eerste plaats vervoer zijn, waarbij de verplaatsing van een punt naar een ander het hoofddoel weze; ten tweede moet er kosteloosheid aanwezig zijn, t.i.z. afwezigheid van betaling, geen verbondenheid met een ander contract, geen belang van de vervoerder; en eindelijk ten derde, een duidelijk tot uiting komende intentie van dienstwilligheid bij de vervoerder.

Enkel wanneer al deze factoren samen voorhanden zijn, is er dienstwillig vervoer en kunnen de regels en principes die door Rechtsleer en Rechtspraak betrekkelijk dit speciaal vervoer vooropgezet werden, in toepassing gebracht worden.

Pierre KLUYSKENS,
Advocaat

Assistent bij de Faculteit der
Rechten der Universiteit te Gent.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 27 October 1950.

Eerste voorzitter: M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever: M. Demoulin.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Bediendencontract. — Het voor bepaalde tijd aangegane bediendencontract kan in het algemeen door alle gewone bewijsmiddelen bewezen worden. — Een geschrift is daartoe niet vereist.

De wet van 7 Augustus 1922 op het bediendencontract wijkt in principe niet af van de gewone regeling omtrent het bewijsrecht.

Alleen bij uitzondering schrijft die wet voor, dat de overeenkomst schriftelijk moet worden geconstateerd, nl. indien zij voor een « bepaalde onderneming » is aangegaan (artikel 2, lid 1), of op de proef

(artikel 3, lid 1) of ter vervanging van een bediende, die onder de wapens is geroepen of onbekwaam is om te werken (artikel 11, lid 2).

Het tweede lid van artikel 2 mag niet zo worden gelezen, dat het zou bepalen, dat elk voor bepaalde tijd aangegane bediendencontract bij geschrifte zou moeten worden vastgesteld. Dat tweede lid heeft uitsluitend de strekking te preciseren, dat de « bepaalde onderneming » in de zin van het eerste lid zal worden aangeduid door haar voorwerp of door de bepaling van haar duur.

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de wet blijkt, dat door de bewoordingen « bepaalde onderneming » slechts uitzonderingsgevallen worden bedoeld. Er kan dan ook geen sprake van zijn het grote aantal voor bepaalde tijd aangegane bediendencontracten onder artikel 2 te doen vallen.

Loudèche, Laure en Jinion, Madeleine t/ Pettiaux.

Gelet op de bestreden beslissing, de 19 Februari 1948 op tegenspraak gewezen door de Werkrechtersraad van beroep te Brussel, kamer voor bedienden;

Over het enig middel: schending van de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 12 en 16 der wet van 7 Augustus 1922 op de bediendenarbeidsovereenkomst,

doordat het bestreden arrest beslist heeft dat de door aanlegsters in cassatie tot staving hunner vordering ingeroepen overeenkomst voor een bepaalde duur krachtens artikel 2 der wet van 7 Augustus 1922 slechts schriftelijk kon bewezen worden,

zulks terwijl voormeld artikel 2 van beperkende toepassing is en de formaliteit van het geschrift slechts oplegt voor de overeenkomsten gedaan voor een bepaalde onderneming en niet voor die gesloten voor een bepaalde duur:

Overwegende dat de bestreden uitspraak, die waarvan hoger beroep wijzigende, beslist dat aanlegsters, gelet op de gebiedende bewoordingen van artikel 2 der wet van 7 Augustus 1922, het bestaan van de overeenkomst voor een bepaalde tijd, waarop zij hun vordering grondt, slechts schriftelijk konden bewijzen;

Overwegende dat, uitgezonderd de dienstverbintenissen, aangegaan voor een bepaalde onderneming of op de proef, of gesloten om een bediende te vervangen, die onder de wapens is geroepen of onbekwaam is om te werken, waarvoor zij een geschrift eist, voormelde wet van de algemene principes betreffende het bewijs niet afwijkt;

Overwegende dat, zo het eerste lid van artikel 2 voorschrijft dat het voor een bepaalde onderneming aangegane bediendencontract schriftelijk moet vastgesteld worden, het geen melding maakt van de voor een bepaalde tijd aangegane bediendenovereenkomsten, dat het anderzijds zonder wettelijke grond is dat verweerder in het tweede lid van artikel 2 het bewijs beweert te vinden, dat elke overeenkomst voor bepaalde duur schriftelijk moet vastgesteld worden;

Dat dit tweede lid inderdaad er uitsluitend toe strekt, te preciseren dat de bepaalde onderneming in de zin van het eerste lid zal vastgesteld worden door aanduiding, hetzij van haar voorwerp, hetzij van de tijd, tot verwezenlijking van het voorwerp vereist;

Overwegende dat uit het aanvullend verslag namens de commissie door de heer Bologne uitgebracht ter zitting van de Kamer der Volksvertegenwoordigers van 29 Juni 1921 blijkt dat door de termen « bepaalde onderneming » de commissie slechts « volkomen uitzonderlijke gevallen » bedoelde, wat bewijst dat er geen sprake kan van zijn het groot aantal voor een bepaalde tijd aangegane bediendencontracten te begrijpen onder de in artikel 2 bedoelde overeenkomsten;

Overwegende dat de Werkrechtersraad van Beroep dus ten onrechte heeft beslist dat elk bediendencontract, vreemd aan een bepaalde onderneming, maar dat voor een bepaalde duur is gesloten, en door de wet van 7 Augustus 1922 is voorzien, slechts schriftelijk kan bewezen worden; dat hij aldus de in het middel bedoelde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen:

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Werkrechtersraad van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verwerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Werkrechtersraad van Beroep te Luik.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 25 September 1950.

Eerste voorzitter: M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Clippele.

Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Verjaring (in strafzaken). — Wet van 14 Juni 1927 op de achturendag. — De inbreuken op deze wet verjaren als wanbedrijf na een jaar. — Toepasselijkheid van artikel 23 der wet van 17 April 1878 wanneer een politiestraf mag worden opgelegd.

Alle bij de wet van 14 Juni 1921 op de achturendag voorziene misdrijven zij wanbedrijven.

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van deze wet blijkt, dat de wetgever luidens artikel 25 derzelfde alleen de bij artikel 22 der wet van 17 April 1878 bepaalde verjaringstermijn van drie jaar heeft willen verkorten tot 1 jaar.

Daar de wet van 14 Juni 1921 niet afwijkt van artikel 23 der wet van 17 Juni 1878, moet uit dit artikel evenals uit artikel 28, lid 1 van laatstgenoemde wet worden afgeleid dat, wanneer de rechter op grond van verzachtende omstandigheden alleen een politiestraf wegens inbreuk op de wet van de achturendag toepasselijk acht, de verjaring der publieke vordering aan de bepalingen niet van artikel 25 dezer wet maar van artikel 23 der wet van 17 Juni 1878 onderworpen is.

Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent
t/ Baetens P.

Gelet op het bestreden arrest de 24 Maart 1950 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het enig middel: schending van artikel 25 der wet van 14 Juni 1921 houdende invoering van de achturendag en van artikel 28 der wet van 17 April 1878, doordat het bestreden arrest, na de ten laste van verweerder gelegde feiten gecontraventionaliseerd te hebben, beslist dat de openbare vordering vervallen is door verjaring, daar meer dan tweemaal zes maanden verlopen zijn sedert het plegen der feiten, dan wanneer artikel 28, dat de gewone verjaringstermijn bepaalt voor de overtredingen, niet toepasselijk is op de door de wet van 14 Juni 1921 voorziene misdrijven, wanneer deze gecontraventionaliseerde wanbedrijven zijn, daar deze wet een afwijking voorziet van de regel der verjaringstermijnen, vermits artikel 25 bepaalt dat de strafvordering wegens inbreuken op deze wet verjaart na verloop van een jaar en vermits deze wet rekening heeft gehouden met de mogelijkheid van contraventionalisatie, daar haar artikel 24 de toepasselijkheid voorziet van artikel 85 van het strafwetboek, zodat deze wet aldus enerzijds, de gewone verjaringstermijn voor de door deze wet voorziene wanbedrijven verkort en, anderzijds, in geval van contraventionalisatie, de gewone verjaringstermijn verlengt;

Overwegende dat al de misdrijven voorzien bij de wet van 14 Juni 1921 wanbedrijven zijn;

Overwegende dat blijkt uit de voorbereidende werken en bijzonder uit een amendement ingediend door de centrale sectie der Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat de wetgever, wanneer hij bij artikel 25 de verjaringstermijn bepaald heeft op een jaar, alleen de verjaringstermijn van drie jaar voorzien bij artikel 22 der wet van 17 April 1878 heeft verkort voor de inbreuken op de nieuwe wet;

Overwegende dat, daar de wet van 14 Juni 1921 niet afwijkt van artikel 23 der wet van 17 April 1878,

zowel uit dit artikel als uit artikel 28, alinea 1, derzelfde wet volgt dat wanneer de rechter oordeelt, gelet op verzachtende omstandigheden, dat er aanleiding is ten laste van de dader van een misdrijf voorzien bij de wet van 14 Juni 1921 alleen een politiestraf toe te passen, de verjaring der publieke vordering geregeld wordt niet door artikel 25 van deze wet, maar door artikel 23 der wet van 17 April 1878;

Dat het middel ongegrond is in rechte;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de bestreden beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten ten laste van de Staat.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 25 Augustus 1950.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : M.M. Moureau en Stenuit (verslaggever).

Advocaat : Mr M. A. Pierson.

1. Wetten en Reglementen. — Opheffing. — Invloed op uitvoeringsmaatregelen.

2. Nietigverklaring. — Substantiële vorm. — Machtsoverschrijding. — Niet-raadplegen van hoofdconservator bij bevorderingen in Koninklijke Musea (M.B. 27 September 1937).

1. De opheffing van een reglementsbeplating heeft niet tot gevolg de maatregelen, door de bevoegde overheid genomen met het oog op de uitvoering ervan, op te heffen wanneer de nieuwe bepalingen te hunnen opzichte geen uitdrukkelijke noch stilzwijgende opheffing behelzen.

2. Een koninklijk besluit waarbij een bevordering wordt verleend in het kader der Koninklijke Musea wordt wegens machtsoverschrijding vernietigd, wanneer de hoofdconservator daarover niet voorafgaandelijk, bij toepassing van artikel 1 van het Ministerieel Besluit van 27 September 1937 werd geraadpleegd. Door dit verzuim wordt een rechtsregel overtreden waarbij een substantiële formaliteit werd voorgeschreven.

Squilbeck t/ Belgische Staat (Minister van Openbaar Onderwijs).

De Raad van State,

.....
Gezien het verzoekschrift d.d. 28 Januari 1950;
.....

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat het besluit van de Regent van 21 November 1949, waarbij Elisabeth Saccasyn della Santa is bevorderd tot adjunct-conservator aan de koninklijke musea voor kunst en geschiedenis, moet vernietigd worden omdat de hoofdconservator in verband met die bevordering niet werd gehoord, wat een overtreding is van de substantiële vormen voorgeschreven bij artikel 1 van het ministerieel besluit van 27 September 1937 houdende reglement van inwendige orde van de musea, welke vormen bekrachtigd zijn door een vaste administratieve praktijk volgens welke in de bevorderingsbesluiten de dub-

bele formule « op de voordracht van Onze minister », « gehoord de hoofdconservator » voorkomt;

Overwegende dat de tegenpartij te vergeefs beweert dat het door verzoeker ingestelde beroep niet ontvankelijk zou zijn omdat in dat broep de overtreding van het ministerieel besluit van 27 September 1937 wordt aangevoerd, terwijl dat besluit zou opgeheven zijn; dat die opheffing het gevolg zou zijn van het feit dat voornoemd ministerieel besluit is genomen ter uitvoering van een koninklijk besluit van dezelfde datum, eveneens opgeheven bij besluit van de Regent van 15 Mei 1949 tot vaststelling van het nieuw organiek reglement der musea; dat het van belang is er op te wijzen dat het bestreden besluit betrekking heeft op het koninklijk besluit van 27 September 1937 houdende organiek reglement van de koninklijke musea voor kunst en geschiedenis; dat de opheffing van een reglementsbeplating niet tot gevolg heeft de maatregelen, door de bevoegde overheid genomen met het oog op de uitvoering ervan, op te heffen wanneer de nieuwe bepalingen te hunnen opzichte geen uitdrukkelijke noch stilzwijgende opheffing behelzen; dat in het besluit van de Regent van 15 Mei 1949 de beginselen van het koninklijk besluit van 27 September 1937 zijn overgenomen, wat de bevoegdheid van de minister betreft; dat het ministerieel besluit van 27 September 1937 niet door een nieuw uitvoeringsbesluit is vervangen; dat het van kracht is gebleven;

Overwegende dat het ministerieel besluit van 27 September 1937 genomen is ter uitvoering namelijk van art. 15 van het koninklijk besluit van dezelfde datum waarbij wordt bepaald : « de maatregelen van inwendige orde worden geregeld bij ministerieel besluit »; dat luidens art. 1 van het ministerieel besluit van 27 September 1837 « de hoofdconservator de algemene leiding van de musea heeft. Hij houdt toezicht over het personeel en de verzamelingen. Zijn advies wordt ingewonnen over iedere maatregel in verband met de openbare en de inwendige dienst, namelijk in verband met de benoemingen onder het personeel »; dat die bepaling een rechtsregel is; dat de Minister van Openbaar Onderwijs met die bepaling van voornoemd art. 1 de bedoeling heeft gehad als bindende regel voor te schrijven dat de hoofdconservator moet worden geraadpleegd vóór elk voorstel tot benoeming overeenkomstig art. 6 van het koninklijk besluit van 27 September 1937; dat de minister die regel in acht diende te nemen; dat de tegenpartij te vergeefs beweert dat art. 1 van het ministerieel besluit van 27 September 1937 slechts betrekking heeft op de « benoemingen » en niet van toepassing is op een « bevordering », hetgeen hier het geval zou zijn; dat in art. 1 wordt bepaald dat het advies van de conservator wordt ingewonnen over « iedere » maatregel in verband met de openbare en de inwendige dienst, « namelijk » in verband met de benoemingen onder het personeel; dat uit de algemeenheid van de gebruikte bewoordingen blijkt dat de hoofdconservator moet worden geraadpleegd voordat de minister het voorstel tot bevordering deed; dat het besluit van de Regent van 21 November 1949, waarbij Elisabeth Saccasyn della Santa tot adjunct-conservator aan de koninklijke musea voor kunst- en geschiedenis te Brussel is bevorderd, met machtsoverschrijding is genomen, daar voornoemde substantiële formaliteit niet werd in acht genomen en dat het moet vernietigd worden.

Beslist :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 21 November 1949, waarbij Mevrouw Elisabeth Saccasyn della Santa, geattacheerde bij de koninklijke musea voor

kunst en geschiedenis te Brussel, tot adjunct-conservator aan dezelfde instelling wordt bevorderd, wordt vernietigd.

Artikel 2. — Een uittreksel van dit arrest zal in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — De kosten, bepaald op 300 frank, zijn ten laste van de Staat.

NOOT: Merkwaardig is dit arrest in een dubbel opzicht, waarop het hier moge volstaan de aandacht te vestigen:

1. Een individueel bevorderingsbesluit van de Regent wordt vernietigd wegens overtreding van een ministerieel besluit met reglementair karakter.

Hier staan wij dus voor een zeer gedurfde toepassing van een in materiële betekenis opgevatte legaliteitscontrole, waardoor de rechtspraak voor het arrest François (R.S. 26-8-1949, R.W., 1949-1950, kol. 75-76) ingeluid, verder wordt ontwikkeld. Deze evolutie is geheel logisch; zij breekt volledig met een eng-formeel opgevatte wettelijkheidsidee, waarbij de hiërarchie der teksten uitsluitend werd bepaald door de rang der overheid, van dewelke zij uitgaan.

Aldus heeft de Raad van State een nieuwe bijdrage geleverd tot de uitbouw van het materiële wetsbegrip in de Belgische rechtspraak (vgl. ons artikel over Het materiële wetsbegrip in de rechtspraak van het Hof van Verbreking, R.W., 1949-1950, kol. 849-856).

2. Het arrest maakt op het einde van de motivering gebruik van een terminologie, waardoor niet alleen de overtreding van een rechtsregel, doch ook de schending van daarbij voorgeschreven substantiële vormen onder de meer algemene benaming van machtsverschrijding wordt ondergebracht.

Hierdoor wijkt dit arrest af van de driedelige voorstellingswijze van art. 9 der wet van 23 December 1946, waarin vormgebreken, machtsverschrijding en machtsafwijking als gelijklopende begrippen schijnen te worden beschouwd. In de plaats daarvan komt een voorstellingswijze à la française, waarbij «machtsverschrijding» de algemene benaming wordt waaronder alle gronden tot nietigverklaring begrepen zijn (Vgl. artikel 32 der Franse Ordonnantie van 31 Juli 1945).

Jan De Meyer.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 20 Januari 1951.

Voorzitter: M. De Cock.

Raadsheren: M.M. Graaf de Villermont en Pecher.

Advocaat-Generaal: M. van Durme.

Advocaten: Mrs Erkens en A. Vaes.

Verkeer. — Bij het inrijden van de Scheldetunnel te Antwerpen is het voorbijsteken verboden krachtens artikel 36, 1° en 3° van het Algemeen Verkeersreglement en het stedelijk politiereglement van 4 Juni 1934. — Wettigheid van dit laatste reglement.

Luidens het stedelijk politiereglement op het verkeer onder de Scheldetunnel van 4 Juni 1934 is de autovoerder, die de tunnel inrijdt, verplicht de uiterste rechterzijde van de rijbaan te houden; het voorbijsteken ter plaatse is bij artikel 36 1° en 3° van het Algemeen Verkeersreglement eveneens verboden, daar de helling, leidend naar de ingang van de tunnel, als een onoverzichtelijke bocht moet worden aangezien.

Voornoemd stedelijk politiereglement is niet strijdig met de artikelen 29, 4° en 36, 4° van het Algemeen Verkeersreglement en is niet onwettig (zie nader het arrest).

O. M. en Buysrogge t/ De Graeve en Antwerpse Taximaatschappij en De Graeve, Antwerpse Taximaatschappij, The Ocean Accident and Guarantee Corporation Ltd en Van Guens t/ Buysrogge.

Overwegende dat de taxi, gevoerd door De Graeve Florent, bij het uitkomen van de tunnel onder de Schelde, in botsing is gekomen met de personenwagen van Buysrogge Julien, welke de tunnel wilde inrijden;

Dat de aanrijding gebeurde toen Buysrogge een vóór hem rijdende auto wilde voorbijsteken alhoewel hij, volgens het politiereglement van 4 Juni 1934, verplicht was aldaar de uiterste rechterzijde van de rijweg te houden;

Overwegende dat het voorbijsteken op die plaats niet alleen door het politiereglement verboden is maar ook strijdig is met artikel 36, par. 1° en 3° van de Wegcode, daar de openluchthelling waar de botsing gebeurde als een onoverzichtelijke bocht moet worden aangezien;

Overwegende dat de betichte De Graeve Florent en de burgerlijke partij Van Guens Marcel het eens zijn om te verklaren dat Buysrogge, bij het afdalen, in volle snelheid reed alhoewel de baan vochtig en glibberig was;

Overwegende dat artikel 6 b van het politiereglement betreffende de regeling van het verkeer in de tunnel onder de Schelde luidt als volgt: «In de openluchthellingen is het splitsen der uitrijdende rij echter toegelaten, met dien verstande nochtans dat de autovrachtwagens, tractors met of zonder sleepwagen, bussen en autocars in de uiterste rechter rij blijven en de personenautos en motorfietsen in de andere rij»; dat het gedeelte voorbehouden voor elk van die drie rijen duidelijk afgetekend is op den rijweg bij middel van witte strepen, te weten: een gedeelte voor de afdalende autos en de twee andere voor degene die de helling oprijden;

Overwegende dat, te vergeefs, Buysrogge aanvoert dat die regeling strijdig zou zijn met de bepalingen van artikelen 29, 4° en 36, 4° van de Wegcode en dat, bijgevolg, het bedoelde politiereglement zou moeten onwettig verklaard worden;

Overwegend dat dit reglement geen toelating aan de weggebruikers verleent om voorbij te steken in omstandigheden waar zulks verboden is door het K.B. op het verkeer;

Dat het hier over geen voorbijsteken gaat maar wel over maatregelen die door de Stad Antwerpen, met reden, overeenkomstig art. 1, al. 5 der wet van 1 Augustus 1899, genomen werden om het verkeer te kanaliseren op een plaats waar de zware wagens, die de helling oprijden het gerij zouden kunnen belemmeren of vertragen;

Overwegende dat het politiereglement regelmatig genomen werd door de Gemeenteraad in dato 4 Juni 1934; dat het door de Bestendige Deputatie goedgekeurd werd op 26 Juni 1934, afgekondigd op 18 Juli 1934, en aangeplakt aan de ingang van het Stadhuis alsook aan verscheidene andere plaatsen;

Dat het de perken niet overschrijdt van de machtiging die aan de gemeenteraden verleend wordt door de wet om aanvullende reglementen te nemen betreffende het verkeer;

Dat het, bijgevolg, wettig is en dat het verbindend is voor de weggebruikers;

Overwegende dat voor wat de betichting B (ten laste

van Buysrogge) betreft het ondoeltreffend is te onderzoeken of het verbod van voorbij te rijden regelmatig ter kennis van de weggebruikers gebracht werd op de wijze voorzien door art. 1 der wet van 1 Augustus 1899, want het gaat hier niet enkel over een locale maatregel, maar ook over de voorschriften van art. 36 van de Wegcode waarvan Buysrogge niet onwetend mocht zijn;

Overwegende dat de betichte De Graeve regelmatig in het gedeelte van de rijweg reed dat door het politie-reglement voor de personenautos, zoals de zijne, voorbehouden was;

Dat hij geen van de overtredingen in de rechtstreekse dagvaarding voorzien gepleegd heeft vermits het hem toegelaten was zich op die plaats te bevinden;

Overwegende dat de betichtingen A en B, ten laste van Buysrogge gelegd bewezen zijn;

Dat de betichting B een element vormt van de betichting A;

Overwegende dat de eerste rechtr een te strenge toepassing van de strafwet heeft gedaan;

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 3 Februari 1951.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : M.M. Malgaud en Michielssens.

Advocaat-Generaal : M. Van der Perren.

Echtscheiding. — Herstelling van de materiële vergissing in de akte van hoger beroep in de aan geïntimeerde betekende besluiten. — Kwaadwillige verlating van de echtelijke woning en volhardende weigering om de samenwoning te hervatten. — Grove belediging. — Grond tot echtscheiding.

Een materiële vergissing in de akte van hoger beroep omtrent de datum van het bestreden vonnis kan bij de aan geïntimeerde betekende besluiten worden hersteld.

De verlating van de echtelijke woning door een der echtgenoten zonder ernstige reden, gevolgd door de volhardende weigering om terug te keren, ondanks herhaalde aanmaning door de andere echtgenoot, moet als een grove belediging worden aangemerkt en levert dus krachtens art. 231 B.W. een grond op tot echtscheiding.

M. G. t/ J. V.

Gezien de stukken van het geding, in behoorlijken vorm aan het Hof voorgelegd, namelijk de expeditie van het vonnis waartegen beroep, door de rechtbank van 1ste aanleg, zitting houdende te Antwerpen, op 3 Maart 1948 tussen partijen bij verstek uitgesproken, alsook de akte van hoger beroep d.d. 21 April 1948 tegen bedoeld vonnis en de door appellant aan geïntimeerde op 23 Mei 1950 betekende besluiten;

Overwegende dat de door appellant op 23 Mei 1950 aan geïntimeerde betekende besluiten strekten tot de herstelling van de materiële vergissing, welke in de akte van beroep was geslopen wat betreft de datum van het beroepen vonnis, dat in bedoelde akte onjuist werd aangeduid als uitgesproken op 25 Februari 1948;

Overwegende dat, nu het bestreden vonnis niet betekend werd en aldus deze conclusie genomen werd binnen de termijn van hoger beroep, er voor geïntimeerde geen twijfel kan gerezen zijn welk vonnis be-

doeld was, dat het hoger beroep dan ook regelmatig en tijdig werd ingediend;

Overwegende dat geïntimeerde in gebreke blijft te concluderen;

Ten gronde :

Overwegende dat de verklaringen van de getuigen in het rechtstreeks verhoor ten genoegen van rechte het bewijs hebben geleverd, dat geïntimeerde de echtelijke woning kwaadwillig en op erg beledigende wijze verliet, hare meubelen medenemende (verklaring van G. A., J. M., B. A. en B. M.);

Overwegende dat appellant aanvoert, alles in het werk te hebben gesteld om geïntimeerde over te halen het echtelijk samenwonen te hervatten en wel bij aangetekend schrijven van 18 April 1945, van 7 Augustus 1945 en van 20 Augustus 1945, aangetekende brieven waarvan appellant de verzendingsbewijzen voorlegt;

Overwegende dat bij deurwaardersexploot van 4 Maart 1946 appellant geïntimeerde aanmaande om het echtelijke leven te hervatten en hem te vervoegen ten zijnen woonhuize; dat geïntimeerde op deze aanmaning het antwoord gaf, dat « zij weigerde het echtelijk leven te hervatten, gezien het brutaal karakter van haar echtgenoot » en haar verklaring ondertekende;

Overwegende dat geïntimeerde haar man sinds 1945 verliet, hare meubelen medenemende (verklaring van terug te keren;

Overwegende dat deze volhardende en niet gerechtvaardigde echtverlating in de bekende omstandigheden dr feiten een erge belediging uitmaakt tegenover appellant en grond geeft tot echtscheiding op voet van artikel 231 van het burgerlijk wetboek;

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 31 Januari 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Belpaire en Louveaux.

O.M. : M. Matthijs, subst. Procureur-generaal.

Rechtelijke organisatie. — Rechtbank van Koophandel. — Het ambt van dienstdoend referendaris bestaat niet bij de Rechtbanken van Koophandel. — Niet-vermelden in het vonnis dat aan de wettelijke vereisten voldaan is. — Nietigheid van het vonnis.

Luidens de uitgifte van het bestreden vonnis was de Rechtbank van Koophandel, bijgestaan door een advocaat « dienstdoend referendaris », zulks bij wettelijk beletsel van de referendaris.

Dit vonnis is nietig wegens strijd met de wetten op de rechtelijke organisatie, met name die, betreffende de samenstelling van de Rechtbanken van Koophandel, welke wetten van openbare orde zijn.

Het ambt van « dienstdoend referendaris » bestaat niet bij de Rechtbanken van Koophandel.

Ingeval de referendaris belet is, kunnen deze rechtbanken weliswaar een advocaat met de waarneming van dat ambt belasten, doch deze moet voldoen aan de bij de wet gestelde vereisten van nationaliteit en leeftijd en de eed in de bij de wet voorgeschreven bewoordingen afleggen.

Uit het vonnis moet blijken, dat aan de deze vereisten voldaan is.

Ponjaert t/ Despiegelaere.

Overwegende dat het hoofdzakelijk hoger beroep tijdig is en regelmatig naar de vorm;

Overwegende dat luidens de uitgifte van het bestreden vonnis de Rechtbank van Koophandel te Brugge, die het uitgesproken heeft, bijgestaan was « door de heer Jozef Bernolet, advocaat te Brugge, dienstdoende referendaris bij wettig beletsel van de titelvoerende »;

Overwegende dat dit vonnis nietig is als strijdig met van openbare orde zijnde bepalingen van wetten betreffende de rechterlijke inrichting, nl. die rakende de samenstelling van de rechtbank van koophandel;

Overwegende dat de regelmatigheid van de samenstelling van een rechtscollege moet blijken uit de vaststelling van zijn vonnis zelf, eventueel aangevuld door het zittingsblad;

Overwegende dat in onderhavig geval moet worden opgemerkt dat het ambt van dienstdoende referendaris bij een Rechtbank van Koophandel niet bestaat;

dat, zo het deze rechtbanken toegelaten is, in geval de titelvoerende referendaris belet is, een advocaat tot dit ambt op te nemen, dan nog moet deze de wettelijke vereisten van nationaliteit en ouderdom vervullen, aan de titularis opgelegd, en de eed in de door de wet voorgeschreven termen afleggen;

dat, waar uit de voorgelegde stukken niet blijkt dat aan deze voorwaarden voldaan was, het bestreden vonnis wegens vormgebrek dient te worden vernietigd;

.....
(Het overige zonder belang.)

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

11e Kamer — 2 Februari 1951.

Voorzitter : M. Peers de Nieuwenburgh.
Rechters : M.M. Mahillon en Van Parijs (pl. r.).
Advocaten : Mrs. Lombaerde en Dumont.

Bewijs. — Onderhandse akte. — Rechtverkrijgende onder bijzondere titel is geen derde in de zin van art. 1328 B.W.

Art. 1328 B.W. heeft ten doel de rechten van derden tegen vervroegde dagtekening te beschermen. Moet als derde beschouwd worden hij die noch rechtstreeks noch onrechtstreeks bij de akte is opgetreden.

De hoedanigheid van rechtverkrijgende onder bijzondere titel sluit de hoedanigheid van derde in ea materia uit.

Smekens-Frederickx t/ Vermeulen.

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig in de vorm is en dat de ontvankelijkheid ervan niet betwist wordt;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis er namelijk toe strekte te horen verklaren dat appellante het litigieuze huis, Robianostraat, 71 te Schaarbeek, eigendom van geïntimeerde, zonder titel noch recht bezit en haar uitdrijving te horen bevelen;

Overwegende dat de eerste rechter deze eis gegrond verklaard heeft;

Overwegende dat appellante de litigieuze plaatsen bij een mondelinge overeenkomst d.d. 15 October 1945 van den genaamden De Beer, voorname huurder, in huur genomen heeft;

Overwegende dat De Beer zelf, zijn huurdersrechten ontleende aan een huurceel, gedateerd 30 September 1945 maar slechts op 17 Augustus 1950 geregistreerd;

dat de cedel onderverhuring verbiedt zonder schriftelijke toelating van den eigenaar (geïntimeerde);

Overwegende dat De Beer in 1948 overleden is;

Overwegende dat de huurcedel tussen wijlen De Beer en geïntimeerde aangegaan, slechts sinds dit jaar een vaste datum verkregen heeft ten opzichte van derden;

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat appellant niet als derde beschouwd kan worden, al was ze geen partij bij de akte, omdat zij haar recht houdt van wijlen De Beer, ondertekenaar van de litigieuze huur-overeenkomst;

Overwegende dat geïntimeerde art. 1322 van het Burgerlijk Wetboek aanhaalt luidens hetwelk de onderhandse akte in principe dezelfde kracht van bewijs als de authentieke akte bezit tegenover de rechtverkrijgenden van de ondertekenaars;

Overwegende dat artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek een speciaal stelsel betreffende de datum der onderhandse akten heeft ingevoerd;

Overwegende dat het doel dezer bepaling is te vermijden dat vervroegde dagtekeningen de rechten van derden zouden benadelen;

Dat : est tiers toute personne qui n'a pas figuré à » l'acte, soit directement, soit indirectement et qui invoque contre l'auteur de l'acte (ou toute autre personne qui s'en prévaut) un droit propre qu'elle tient » soit d'un des signataires, soit de la loi, droit qui » serait anéanti, altéré ou modifié si la date de l'acte » devait comme telle, être tenue pour certaine à son » égard. » (De Page, Traité élém. de droit civ. belge, 2e Uitgave, T. III, n° 794);

Overwegende dat appellante in de akte niet voorkwam noch rechtstreeks noch onrechtstreeks; dat zij een rechtverkrijgende onder bijzondere titel van De Beer is, hoedanigheid die deze van derde in ea materia uitsluit (De Page, op. cit. p. 782, voetnoot 1);

Overwegende dat als de huurverlenging niet mag toegestaan worden aan een onderhuurder indien de onderverhuring verboden is, dit verbod vóór de onderhuring moet bewezen zijn met vaste datum jegens den onderhuurder;

Overwegende dat appellante terecht beweert dat de huurcedel van 30 September 1945 haar vóór 1948 niet tegengeworpen kan worden;

.....

NOOT : Verg. ook Anema, Van Bewijs, 4e druk, blz. 173 v.v.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

12 Januari 1951.

Voorzitter : M. Meulemans.
Advocaten : Mrs. Vanderveken en Pierlet.

Sociale wetgeving. — Kindertoeslag. — Onder het begrip « vader » in art. 56 bis van de samengeordende wetgeving inzake kindertoeslagen is ook de pleegvader (adoptant) begrepen.

Onder het begrip « vader » in art. 56bis van de samengeordende wetgeving inzake kindertoeslagen ten voordele van de loontrekkende arbeiders is ook begrepen de pleegvader (adoptant).

Zo de wetgever niet uitdrukkelijk de woorden « pleegvader » of « aannemende persoon » in art. 56bis voornoemd heeft opgenomen, bestaat er geen enkele wetsbepaling, waardoor het voordeel van de

uitkering van wezentoelagen zou ontzegd zijn aan aangenomen kinderen.

De wet heeft integendeel de strekking kindertoelagen toe te kennen aan hen, die werkelijk het onderhoud van de rechthebbende kinderen te hunnen laste hebben; de latere aan de basiswet van 4 Augustus 1930 gebrachte wijzigingen hebben het voordeel van de kindertoelagen aan nieuwe of meer uitgebreide categoriën toegekend.

Ook het aan art. 348 B.W. ten grondslag liggende beginsel verzet zich niet tegen de ruime opvatting, daar de wet van 22 Maart 1940 voornamelijk ten doel heeft gehad het aangenomen kind gelijk te stellen met het wettig kind van de adoptant, behoudens de bij de wet bepaalde beperkingen; zij heeft o.m. de ouderlijke macht met alle daaraan verbonden rechten en verplichtingen, daaronder begrepen de verplichting tot levensonderhoud aan de adoptant toegekend.

De ratio legis van de wetgeving op de kindertoelagen is ongetwijfeld het toekennen daarvan aan de personen, die het onderhoud van het kind te hunnen laste hebben; het is niet aannemelijk dat de wetgever dat voordeel zou hebben willen beperken tot de wettige kinderen met uitsluiting van de aangenomen kinderen.

Hulpkas van de Staat voor Gezinsvergoedingen
t/ Cardinaels, Elise.

Gezien de proefstukken en namelijk het vonnis, in uitgifte voorgelegd, op 24 April 1950, door de Heer Vrederechter van Tienen tegensprekelijk uitgesproken, en waartegen appellante door exploit van deurwaarder Eeckhout de dato 8 Juni 1950 regelmatig en tijdig hoger beroep aantekende;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het hoger beroep niet betwist wordt;

Overwegende dat de oorspronkelijke door beroepene ingeleide eis tot doel had appellante te horen veroordelen tot de uitkering van de bijzondere gezinsvergoedingen voorzien bij artikelen 50 bis en 56 bis van de samengeordende wetgeving inzake kindertoelagen ten voordele van loontrekkende arbeiders; dat de eerste Rechter de eis gegrond verklaarde en appellante verwees tot betaling van deze vergoedingen vanaf 25 Januari 1948;

Overwegende dat beroepene optrad in haar hoedanigheid van moeder en wettige voogdes van haar twee minderjarige kinderen Caro Michel en Jozef, geboren op 1 December 1939, en Caro Marie Simonne, geboren op 6 Augustus 1943;

dat beide minderjarigen haar natuurlijke kinderen waren;

dat zij op 30 November 1944 in het huwelijk trad met Caro Henri Michel en dat beide kinderen door hun moeder en door Caro Henri Michel aangenomen werden door akte van aanneming verleden voor de Heer Vrederechter van Tienen de dato 15 Maart 1945, op 7 Mei 1945 bekrachtigd door de Rechtbank van deze zetel;

dat Caro Henri Michel, magazijnier bij de naamloze Maatschappij der Belgische Spoorwegen op 1 Augustus 1943 wegens ziekte vroegtijdig op rust gesteld werd en op 25 Januari 1948 overleed;

Overwegende dat appellante de toepassing van artikel 56 bis, dat ter zake ingeroepen is, betwist om reden dat Caro Michel Jozef en Caro Marie Simonne geen wezen van vader zijn, zoals de wet vereist, vermits het niet bewezen is dat Caro Henri Michel hun pleegvader is en niet hun vader in de wettelijke betekenis;

dat een wettekst, die klaar en duidelijk is, niet kan uitgebreid worden door vergelijking, des te meer daar appellante als Openbare instelling slechts mag doen hetgeen een wet haar toelaat;

Overwegende dat de wetgever het huidig geval niet uitdrukkelijk voorzien heeft; dat nochtans uit het stilzwijgen der wet a priori geen doorslaand argument kan afgeleid worden; dat inderdaad, indien de wetgever niet uitdrukkelijk de woorden pleegvader » of « de aannemende persoon » in artikel 56 bis voorzien heeft, er geen enkele tekst in de samengeordende wetsbepalingen bestaat, waardoor de aangenomen kinderen beroofd worden van het voordeel van de uitkering van wezentoelagen;

dat integendeel de wetgeving er toe strekt kindertoelagen uit te keren aan diegenen die werkelijk het recht hebben; dat de wijzigingen aan de basiswet van 4 Augustus 1930 gebracht het voordeel van de kindertoelagen aan nieuwe of meer uitgebreide categoriën rechthebbenden toegekend hebben;

dat het in deze gedachtengang treffend is, zoals de eerste rechter opgemerkt heeft, dat de wijziging gebracht in art. 56 bis van de samengeordende teksten nogmaals een uitbreiding uitmaakt en niet een beperking, terwijl de oude tekst in reeds algemene bewoordingen sprak van de kinderen van overleden arbeiders »;

Overwegende dat appellante insgelijks steunt op het principe van art. 348 van het Burgerlijk Wetboek op de aanneming, luidens hetwelk de aangenomene in zijn natuurlijke familie blijft en er al zijn rechten en plichten behoudt; dat bijgevolg de minderjarige kinderen van beroepene nog best hun vader kunnen hebben, daar deze niet noodzakelijk Caro Henri Michel is geweest; dat zij dus geen wezen zijn, met het gevolg dat de toepassing van art. 56 bis uitgesloten is;

Overwegende dat de wet van 22 Maart 1940 voornamelijk tot doel heeft gehad het belang van het aangenomen kind en het op dezelfde voet heeft willen stellen als het wettig kind van de aannemende persoon, behalve de beperkingen door haar bepaald;

dat zij onder meer de ouderlijke macht heeft overgedragen op de aannemende persoon, met al de rechten en de verplichtingen die zij medebrengt, daaronder begrepen de last tot onderhoud;

dat de ratio legis van de samengeordende teksten op de kindertoelagen ongetwijfeld bestaat in het toekennen van een voordeel, zijnde de door de wet bepaalde toeslag, aan de personen die het onderhoud van het kind ten laste hebben, dat men zich moeilijk kan voorstellen dat de wet dit voordeel heeft willen beperken tot de wettige kinderen met uitsluiting van de aangenomen kinderen;

Overwegende voor het overige dat het ter zake niet bewezen is dat de minderjarige kinderen nog hun natuurlijke vader zouden hebben; dat beroepene, die vanzelfsprekend toegestemd heeft in de aanneming, de natuurlijke moeder van de kinderen is, zodat in casu het inroepen van het principe van artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek een louter verzinsel is;

Overwegende dat uit deze beschouwingen blijkt dat art. 56 bis ter zake wel degelijk van toepassing is en dat de eis gegrond is;

Om deze redenen,

en deze van de eerste Rechter,

De Rechtbank,

Alle andere besluiten verwerpende;

Zetelende in hoger beroep en op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond,

Bevestigt het vonnis a quo in al zijn beschikkingen;

Legt de kosten ten laste van appellante.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

10e Kamer. — 22 Augustus 1950.

Eenig rechter: M. van Hoorick.

Referendaris: M. Van der Linden.

Adv.: Mrs Speyer, Paquet, Taveirne en Smolders

1. Verjaring. — Contractuele verbintenis en strafbaar feit.
2. Dagvaarding. — Wijziging van «rechterlijk contract».
3. Internationaal privaatrecht. — Op overeenkomst toepasselijk recht. — Door Nederlands recht beheerste ongeoorloofde overeenkomst. — Toewijsbaarheid door de Belgische rechter van de vordering tot teruggave van het ter uitvoering dier overeenkomst betaalde.

1. Een uitsluitend op een contractuele verbintenis steunende vordering, verjaart niet noodzakelijk door het verloop van de in de artikelen 21, 22 en 23 van de wet van 17 April 1878 gestelde termijnen, indien de daaraan ten grondslag liggende feiten wellicht strafbare handelingen opleveren.

Dit zou alleen het geval zijn, indien de eiser zijn vordering op die strafbare feiten had doen steunen, hetgeen in casu niet gebeurd is.

2. Van wijziging van het «rechterlijk contract» kan slechts sprake zijn, wanneer eiser een nieuwe vordering in de plaats stelt van de in het exploit van dagvaarding vervatte.

3. Wanneer een in Brazilië gevestigde Belg en een in België gevestigde Belg hun schriftelijke toestemming tot het aangaan ener overeenkomst hebben gestuurd naar Amsterdam aan een aldaar gevestigde Nederlandse N.V., is die overeenkomst gesloten te Amsterdam, waar de wilsovereenstemming is tot stand gekomen.

Bij ontstentenis van nadere aanwijzing door partijen, die in verschillende landen hun werkzaamheden uitoefenen kan als plaats van uitvoering der overeenkomst beschouwd worden, die, waar het typisch en hoofdzakelijk voorwerp van de overeenkomst verwezenlijkt wordt.

Hetgeen ter uitvoering ener ongeoorloofde overeenkomst is betaald, kan ook voor de Belgische rechter worden teruggevorderd, indien de overeenkomst door het Nederlands recht wordt beheerst. Vooral ten aanzien van een partij, die geen deel had in de ongeoorloofdheid van de overeenkomst, druist de toepassing van het Nederlandse recht niet in tegen de Belgische internationale openbare orde.

N.V. Handelsmaatschappij «Gebroeders Natkiel»
t/ A. en L. Valensa.

Gezien de door de deurwaarder getekende copie van het inleidend exploit van 23 Maart 1949;

Gelet op artikel 6 van de wet van 15 Juni 1935;

Aangezien eiseres betaling vordert van fl. 24.025, omgezet in Belgische franken, welke de eerste verweerder in 1932 en 1933 van haar ontving voor de aankoop van diamant in Brazilië;

Aangezien zij in haar conclusiën haar eis ten aanzien van de tweede verweerder vermindert tot de helft van voornoemd bedrag;

Aangezien de eerste verweerder tegenwerpt dat de eis, zoals hij is ingeleid, een verduistering of verspilling van fondsen (art. 491 Wetboek van Strafrecht) tot oorzaak heeft en derhalve is verjaard tegelijkertijd als het misdrijf dat hem zou zijn verweten;

Aangezien naar luid van het exploit van dagvaarding, eiseres afrekening vordert van de aan verweerder overgemaakte gelden, zonder de overeenkomst, die aan deze afrekening ten grondslag ligt, nader te kwalificeren;

Aangezien de eis onmiskenbaar is gefundeerd op een contractuele verbintenis, wier bestaan trouwens niet kan worden betwist;

Aangezien het niet nakomen van de contractuele verbintenis tot afrekenen en teruggave van fondsen niet noodwendig met een misbruik van vertrouwen is te vereenzelvigen; daar het niet noodzakelijk het gevolg moet zijn van een bedrieglijke verduistering of verspilling van de betreffende fondsen;

Aangezien niet als vaststaand kan worden beschouwd dat de eerste verweerder zich aan misbruik van vertrouwen schuldig zou hebben gemaakt;

Aangezien het dienaangaande geen steek houdt dat eiseres met de consul der Nederlanden te Rio de Janeiro en twee Braziliaanse advocaten in 1933 van oordeel zou zijn geweest dat het om een misbruik van vertrouwen ging en de eerste verweerder op die grond vóór het strafgerecht aldaar diende te worden vervolgd;

Aangezien hieruit niet volgt dat deze actie gegrond zou zijn geweest;

Aangezien eiseres althans aan de thans ingestelde vordering een uitsluitende contractuele basis heeft gegeven en mocht geven en de aldus ingestelde vordering niet is verjaard (De Page, dr. civil, T. VII, 2, n° 1365, 1366; Répert. pratique dr. belge, V° Action civile, n° 367, 368);

Aangezien de eerste verweerder vervolgens tegenwerpt, dat het exploit van dagvaarding niet overeenstemt met de werkelijke feiten, die eigenlijk een vereniging tussen partijen insluiten, zodat de eis de afrekening tussen partijen diende tot voorwerp te hebben; dat de eis derhalve niet ontvankelijk is wegens wijziging van het rechterlijk contract, in zoverre hij strekt tot de vereffening van de rekeningen tussen partijen;

Aangezien van wijziging van rechterlijk contract slechts kan sprake zijn, wanneer de eiseres een nieuwe vraag in de plaats stelt van die, welke in het exploit van dagvaarding is vervat;

Aangezien eiseres verantwoording vordert van de gelden die zij de eerste verweerder overmaakte voor de aankoop van diamant zonder nadere bepaling van enige overeenkomst waarvan de verantwoordingsverplichting deel uitmaakt;

Aangezien partijen in hun conclusiën van oordeel verschillen aangaande de aard dezer overeenkomst, waarvan eiseres beweert dat het een dienstverhuring is, terwijl verweerders er een vereniging in zien;

Aangezien eiseres dus haar eis mogelijk op een verkeerde grond instelt, wat dan niet tot een niet-ontvankelijkheid van de eis aanleiding kan geven, doch tot een afwijzing wegens ongegrondheid;

Aangezien althans geen sprake is van wijziging van het rechterlijk contract;

Aangezien eiseres haar vordering mag instellen op grond van de alleszins onbetwistbare verantwoordingsverplichting van de eerste verweerder, wien het echter vrij staat, zo deze verplichting uit hoofde van de voorgewende oorspronkelijke overeenkomst, wat hem betreft, specifieke gevolgen heeft, deze in te roepen;

Aangezien de bewuste exceptie van niet-ontvankelijkheid niet is gegrond;

Aangezien beide verweerders in de derde plaats de ontvankelijkheid van de eis betwisten op grond dat

de tussen partijen tot stand gebrachte vereniging een ongeoorloofd voorwerp had : i.e. uitvoer van diamanten in strijd met de Braziliaanse wetgeving;

Aangezien, wat de aard der tussen partijen gesloten overeenkomst betreft, uit de brief van 12 Februari 1932 ontwijfelbaar blijkt, dat althans de eerste verweerder en eiseres een vereniging bedoelden aan te gaan, volgens dewelke eiseres voorlopig het benodigde kapitaal zou verstrekken en in Europa door bemiddeling van de Nederlandse makelaar Lewie Bonte de diamant zou verkopen, welke de eerste verweerder met het verschafte kapitaal in Brazilië zou aankopen;

Aangezien het niet om een dienstverhuring van de eerste verweerder tegenover eiseres ging en het bestaan ener vereniging (of naar Nederlands recht van « handelingen voor gemene rekening »), afdoende is bewezen vooreerst door de benaming welke de eerste verweerder in voornoemd schrijven aan de overeenkomst gaf nl. : « the combination my brother... made with you », de eerste betekenis van « combination » in het Engels zijnde « vereniging » o.m. van personen voor een bepaald doel, en vervolgens door de omstandigheid dat de winsten alsmede de eventuele verliezen gelijkelijk werden verdeeld, door verweerdere instonden voor de helft van het verlies;

Aangezien verweerders doen gelden dat de eerste verweerder de diamant uit Brazilië onder aangetekende briefomslag naar Nederland stuurde en de verkopers door een check op een Amsterdamse bank zouden betaald zijn geworden;

Aangezien de tweede verweerder in zijn pleidooi stelt dat bewuste overeenkomst ongeoorloofd is krachtens de Braziliaanse wetgeving, die de overeenkomst zou beheersen, daar zij in dit land uitgevoerd werd;

Dat trouwens dezelfde oplossing aangenomen zou dienen te worden, indien de Belgische wetgeving als toepasselijk moest worden beschouwd doordat de overeenkomst in België werd afgesloten;

Aangezien eiseres terecht deze bewering tegensprak en er tegenover stelde dat de overeenkomst in Nederland werd afgesloten en, in zoverre zij een vereniging is, eveneens aldaar moest worden uitgevoerd;

Aangezien vaststaat dat de eerste verweerder, Belgisch onderdaan, van uit Brazilië aan eiseres, die Nederlandse is, te Amsterdam gevestigd, aldaar zijn instemming met het afsluiten ener vereniging tussen partijen, toestuurde (brief van 12.2.1932); dat de tweede verweerder, eveneens Belg, te Brussel gevestigd, eiseres insgelijks zijn instemming per brief naar Amsterdam gestuurd, mededeelde;

Aangezien hieruit klaarblijkelijk volgt dat bewuste overeenkomst te Amsterdam, waar de wilsovereenkomst zich verwezenlijkte, werd afgesloten;

Aangezien voorts, wat de plaats van de uitvoering der overeenkomst aangaat, als zodanig mag worden beschouwd bij ontstentenis van nadere aanduiding door partijen, en wanneer de vennoten in verschillende landen werkzaam zijn, die, waar het typische en hoofdzakelijke voorwerp van de overeenkomst verwezenlijkt wordt (Batiffol : *Conflits de lois en matière de contrat* n° 91 en vlg.);

Aangezien in dit opzicht niet de aankoop van de diamant in Brazilië als hoofdbestanddeel van de vereniging kan worden aangemerkt doch wel de verkoop ervan in Nederland en de afrekening aldaar van de handelingen;

Aangezien derhalve alleszins de Nederlandse wetgeving naar de bedoeling der partijen moet worden geacht, de overeenkomst te beheersen;

Aangezien ook volgens Nederlands recht de overeenkomst een geoorloofde oorzaak en voorwerp moet hebben;

Aangezien bewuste overeenkomst, waarbij partijen afspreken in Brazilië diamant te kopen om deze in Nederland te verkopen en de winst te delen, op zichzelf niets ongeoorloofds hebben;

Aangezien het niet volstaat, dat de eerste verweerder mogelijk de aankoop in Brazilië, waarmede hij was belast, in strijd met de Braziliaanse wetgeving uitvoerde, om de overeenkomst als ongeoorloofd te bestempelen (Beroepshof, Brussel, 13 Mei 1936, Belg. jur. 1937, 4);

Aangezien zou moeten worden bewezen dat partijen bij het afsluiten der overeenkomst deze ongeoorloofde uitvoering hadden gewild;

Aangezien vooreerst niet afdoende is bewezen dat bedoelde praktijken (verzenden van diamant onder briefomslag, storten van dollars en Engelse ponden aan de eerste gedaagde om ze zogezegd zwart om te zetten in milreis) strijdig waren met de destijds vigerende Braziliaanse wetgeving;

Aangezien trouwens, moest dit het geval zijn, toch duidelijk blijkt dat eiseres deze praktijken niet als zodanig heeft gewild en onwetend was van hun zogezegd ongeoorloofd karakter;

Aangezien toch eiseres er zelf op had aangedrongen de diamant in blikken te verzenden en dan herhaald de eerste gedaagde opdroeg bij de Braziliaanse postdienst te reclameren wegens vertraging in de verzending, wat bezwaarlijk is te verklaren zo zij gemeend had dat er eigenlijk gesmokkeld werd;

Aangezien ten slotte kan worden opgemerkt dat, zelfs in de veronderstelling dat de overeenkomst door beide partijen zou zijn aangegaan met de bedoeling de Braziliaanse wetgeving te ontduiken en zij deswege, ook naar Nederlands recht, ongeoorloofd zou zijn wegens schending der goede zeden — zoals stellig het geval zou zijn ten aanzien van het Belgisch recht (Beroepshof Brussel, 13 Mei 1936, advies van adv. gen. Hayoit de Termicourt, Belg. jur. 1937, 4; Rolin : Dr. intern. privé, T. I, 144; Laurent : Dr. intern. privé, T. VIII, n° 114-123; Batiffol H., Dr. intern. privé (1949) n°s 331, 616); de vordering tot terugbetaling van het op grond dezer overeenkomst gepresteerde ontvankelijkheid zou zijn;

Aangezien de Nederlandse rechtspraak aanneemt, dat wat ter uitvoering van een ongeoorloofde overeenkomst werd betaald kan worden teruggevorderd (Rechtsk. Weekblad 1946-1947, kol. 1179, noot; — H. Boonen : De rechtspreuk : « Nemo auditur... » Recht. Weekblad 1949-1950, kol. 1536), en men niet inziet dat de terugvordering, vooral ten aanzien van de partij die geen deel in de ongeoorloofdheid van de overeenkomst had, tegen de Belgische internationale openbare orde zou indruisen, zodat het Nederlands recht op dit punt niet zou mogen worden toegepast;

..... (het overige zonder belang).

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE DENDERMONDE

2e Kamer — 15 November 1950.

Voorzitter : M. Goris.
Rechters : MM. Maffei en van Caillie.
O. M. : M. Vanderborght.
Advocaat : Mr R. Verwilghen.

Verkeer. — Op bevel van onbevoegd overheidsorgaan (college van burgemeester en schepenen) geplaatste verkeersborden.

De gemeenteraad is, krachtens artikel 1 van de wet van 1 Augustus 1899 bevoegd aanvullende reglementen betreffende de verkeerspolitie uit te vaardigen, niet echter het college van burgemeester en schepenen, tenzij de gemeenteraad de macht om de door hem uitgevaardigde reglementen aan te vullen aan dit college mocht hebben overgedragen, hetgeen in casu niet is geschied. Autobestuurders, die de maximumsnelheid overtreden, aangewezen bij op onbevoegd bevel van het college van burgemeester en schepenen geplaatste verkeersborden, begaan mitsdien geen strafbaar feit.

Guillaume t/ O. M.

Gezien het in deze zaak door de Politierechtbank te Dendermonde de 1ste Juli 1950 op tegenspraak gewezen vonnis, waarbij verdachte schuldig wordt verklaard aan het feit, dat hij « te St. Gillis-Dendermonde, de 13e Maart 1950 op de openbare weg met een autovoertuig rijdende, verzuimd heeft zich te voegen naar de aanwijzingen der verkeerstekens, door de overheid aangebracht (maximum snelheid van 40 km., aangeduid door de verkeersplaat, te hebben overschreden) en met toepassing van artikel 5-2 K.B. 1 Februari 1934, werd veroordeeld in een geldboete van 20 frank met negentig deciemmen 200 frank, of drie dagen, voorwaardelijk voor één jaar, en in de kosten;

Gezien de ter Griffie van gemelde Politierechtbank gedane verklaring dd. 6 Juli 1950, waarbij verdachte tegen voormeld vonnis tijdig en in de wettige vorm in hoger beroep is gekomen;

Medegezien de akte dd. 8 Juli 1950, waarbij de heer Procureur des Konings bij deze Rechtbank tegen datzelfde vonnis hoger beroep heeft aangetekend en waarvan bij exploit van deurwaarder R. Michiels te Elsene dd. 12 Juli 1950 aan beklaagde tijdig en in de wettige vorm aanzegging werd gedaan;

Overwegende dat uit het voorafgaande onderzoek gebleken is, dat het verkeersteken, naar de aanwijzing van hetwelk verdachte zich niet zou gevoegd hebben, geplaatst werd ingevolge een beslissing van het college van burgemeester en schepenen der gemeente Sint-Gillis-Dendermonde, dd. 18 October 1948;

Overwegende dat, naar luid van artikel 1 van de wet van 1 Augustus 1899, niet het college van burgemeester en schepenen, maar de gemeenteraad bevoegd is aanvullende reglementen betreffende de politie van het verkeer uit te vaardigen;

Overwegende evenwel dat de gemeenteraad het recht heeft aan het college van burgemeester en schepenen over te dragen de door hem uitgevaardigde reglementen aan te vullen (zie: Verbr., 26 Januari 1903, Pas. 1903, I, 96); dat echter ter zake gebleken is uit de brief dd. 4 Juli 1950 van de politiecommissaris van dezelfde gemeente, dat de gemeenteraad een der-

gelijke bevoegdheid niet verleend heeft aan het college van burgemeester en schepenen;

Overwegende dat dienvolgens bewust verkeersteken door een onbevoegde overheid geplaatst werd en beklaagde niet gehouden was zich te voegen naar de aanduidingen ervan;

Dat derhalve het vonnis a quo dient gewijzigd te worden zoals hierna gezegd;

.....

Om die redenen,

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep, in zake van enkele politie en op tegenspraak,

Verklaart verdachte alsmede de heer Procureur des Konings ontvankelijk in het door hen aangestelde hoger beroep;

Er op beslissende: Doet het vonnis a quo te niet en, doende wat de eerste Rechter had behoren te doen, ontslaat beklaagde van de tegen hem ingestelde strafvordering; verstaat dat hij geen gerechtskosten zal te dragen hebben; het Openbaar Ministerie wordt met de uitvoering van dit vonnis belast.

BIBLIOGRAPHIE

Mr M. V. POLAK : Schets van het Amerikaanse Unie-staatsrecht. - Tweede gewijzigde druk, Leiden, Universitaire pers, 1951, VIII + 120 blz. 8°.

De eerste druk van dit werk die in 1940 klaar lag voor publicatie, verscheen in 1946; thans reeds komt een tweede druk van de pers, die volkomen « up to date » is bijgewerkt tot einde 1950 en als zodanig rekenschap geeft over de meest recente ontwikkelingsgang van het Staatsrecht in de Amerikaanse Unie.

Deze wat al te bescheiden als « Schets » bestempelde studie munt uit door de vorstreffelijke zorg waarmede de constitutionele bepalingen in hun ideologisch en historisch kader worden geplaatst en ook door de zeer aanschouwelijke manier waarop de Amerikaanse instellingen naar de levende praktijk worden beschreven.

De auteur geeft onder meer een belangwekkende uiteenzetting over de territoriale verdeling der bevoegdheden tussen de Unie en de Staten, en beschrijft daarbij de ontwikkeling die meer en meer de bondstaat doet overgaan in een gedecentraliseerde eenheidsstaat, welk onderscheid door de auteur zelf trouwens principieel in twijfel wordt getrokken. De federale wetgever oefent steeds ruimere bevoegdheden uit, die sedert de jurisprudentiële ommekeer van 1937 niet meer in dezelfde mate als vroeger door het Hoge Gerechtshof blijken te worden ingeperkt. Het stelsel der subsidiëring onder voorwaarden en de tendenz tot uniformiteit der wetgeving in de verschillende staten zijn de belangrijkste tekenen van deze evolutie.

In de presidentiële bevoegdheden ziet Polak een principieel onderscheid tussen het bestuur der buitenlandse betrekkingen enerzijds en dat der binnenlandse aangelegenheden der Unie anderzijds. Het eerste aspect is voor de presidentiële functie, van historisch standpunt uit, het belangrijkste. Het beantwoordt op de zuiverste wijze aan de idee van Locke's « federative power » en van Montequieu's « puissance exécutrice des choses qui dépendent du droit des gens ». Daartegenover wijst de auteur op het geleidelijk groeiende

belang van de oorspronkelijk zeer ondergeschikte binnenlandse taak van de President. Wezenlijk blijft het verschil tussen beide functies echter van zodanig belang dat Polak, zich o.m. steunend op de rechtspraak van 1936 inzake Curtiss-Wright en van 1937 inzake Belmont, er toe komt vier Uniemachten te construeren door de « foreign relations power » als een zelfstandige macht te beschouwen, die naar uit de jurisprudentie blijkt een prominente positie verkrijgt niet alleen tegenover de wetgeving der afzonderlijke staten, doch ook in velerlei opzichten tegenover de Uniewetgeving zelf, wijl de gewone interne « executive power » zich steeds te houden heeft binnen de door het Congres bepaalde grenzen.

Dat echter ook op binnenlands gebied de positie van de President steeds sterker is geworden wordt eveneens aangetoond door de rechtspraak in het Hoogste Gerechtshof en door de invloed op de Uniewetgeving uitgeoefend door de presidentiële boodschappen en door het, zij het dan slechts suspensieve veto. De delegatiewetgeving heeft ook in Amerika het zwaartepunt meer en meer naar de executieve macht verplaatst. Van de groeiende greep van de President op het Congres gaf het bewind van Franklin D. Roosevelt een recent en merkwaardig voorbeeld. De uiteenzetting der verhouding tussen President en Congres groeit daarbij uit tot een belangwekkende vergelijking met de positie van de Eerste Minister in het parlementair systeem volgens Engels model.

Van groot belang is ook de paragraaf over de federale rechterlijke macht, waarin voornamelijk de controle van het Hoogste Gerechtshof op de grondwettelijkheid der Uniewetgeving ter sprake komt. Van deze controle had het Hof een groeiend gebruik gemaakt tot 1937, doch zijn optreden was geleidelijk versoepeld van uit de « conceptual jurisprudence » van de eerste tijden, in de richting van een meer realistische « sociological jurisprudence ». Sedert 1937 is het Hof van de constitutionele controle op de Uniewetgeving onder inroeping van het zogenaamde « redelijkheidsbeginsel » een zeer voorzichtig gebruik gaan maken, zodat slechts één enkele onverbindend-verklaring sindsdien heeft plaats gegrepen (nl. in 1946 inzake U.S. v. Lovett). Toch komt ook een ander beginsel thans opnieuw op de voorgrond, en wijst men op de bijzondere eerbied die zekere essentiële grondrechten verdienen. Waarschijnlijk t.o.v. de anti-kommunistenwetgeving zal het Hof eenmaal zijn weg moeten zoeken tussen het grondwettigheidsvermoeden dat uit het redelijkheidsbeginsel kan worden afgeleid en het tegenovergestelde vermoeden dat oprijst zodra de elementaire vrijheden in het gedrang komen (behoudens het geval van « clear and present danger » dat de presumptie zou kunnen omslaan). Wellicht kan echter het begrip van de « bill of attainder » een derde weg bieden. Maar het verdere verloop van dit delicate probleem dient nog te worden afgewacht. Terecht wijst Polak op het grote constitutionele belang van de gewetensvraag die zich thans voor het Hoogste Gerechtshof gaat stellen.

Vermelden wij hier nog even de uiteenzettingen gewijd aan de complexe positie van de onafhankelijke commissies die buiten de eigenlijke departementen ieder zowel wetgevende en rechterlijke als uitvoerende bevoegdheden uitoefenen en aldus wel meermaals in konflikt komen met de gewone rechtbanken (zoals dat ook wel elders gebeurt!), en ook het zeer interessante hoofdstuk IV, waar het Amerikaanse partijwezen met zijn typische electorale en parlementaire gebruiken op fijne wijze wordt ontleend.

In het Nederlandse taalgebied is deze « Schets »

van Mr M. V. Polak thans werkelijk het basiswerk van waaruit men met vrucht de instellingen der Verenigde Staten van Amerika kan gaan bestuderen. Voor de vergelijkende studie van het publiekrecht is zij een merkwaardige en zeer aktuële bijdrage, die op gelukkige wijze vervolledigd wordt door de reproductie in extenso van de oorspronkelijke tekst der Constitutie van 1787 en van de één en twintig tot einde 1950 uitgevaardigde amendementen.

Jan De Meyer.

Louis FREDERICQ : *Traité de droit commercial belge.*

T. IV, V, VI. Les sociétés commerciales en droit belge. La constitution des sociétés congolaises. Les sociétés commerciales aux Pays-Bas et au Luxembourg. Guide fiscal et Formules d'actes. - Ed. Fechey, Gent, 1950, 8°, 1763 blz.

M. Louis Frédéricq, advocaat bij het Hof van Beroep te Gent, professor aan de universiteiten te Gent en te Brussel, zet onverpoosd de publicatie voort van zijn reeds vermaard geworden *Traité de droit commercial belge*. Tussen 1946 en 1949 zijn reeds, in een tempo dat bewondering verwekt, niet minder dan 5 lijvige boekdelen verschenen (I, II, III, VII en VIII). Nu zijn weder drie boekdelen van nagenoeg 600 bl. van de pers gekomen. Zij omvatten niet enkel een breedvoerig commentaar van het *Belgisch vennootschapsrecht* maar ook een bijzonder schrandere studie van de *Kongolese, Nederlandse, en Luxemburgse wet* op dit gebied.

Hetgeen het meest opvalt in deze, zoals trouwens in alle vorige werken van professor Frédéricq, is ongetwijfeld de buitengewone helderheid van het exposé en de eenvoud met dewelke de meest ingewikkelde problemen door hem worden uiteengezet en opgelost. Hij schrijft een taal die in het bereik ligt van iedereen en neemt slechts genoeg wanneer iedere onduidelijkheid, iedere ambiguïteit, iedere duisterheid uit de tekst verdwenen is. Dit is een kunst die slechts in de macht ligt van degenen die, zoals de auteur, volkomen meester zijn van hun stof.

Men is verder getroffen door de verbazende werkkraft van de auteur, die naast zijn menigvuldige andere bezigheden, de tijd vond om, op zo een korte tijdsperiode, onze rechtskundige literatuur te verrijken met een werk van een zo hoogstaande wetenschappelijke waarde.

Het is weliswaar, niet de eerste maal dat professor Frédéricq deze stof behandelt. Zijn « *Beginselen van het Belgisch Handelsrecht* », zijn « *Principes de droit commercial belge* », zijn « *Gestion contrôlée* », zijn « *Concurrence déloyale* », zijn « *Statut légal des Banques et des Bourses* », hadden hem reeds zowel hier te lande als in het buitenland, een welverdiende faam bezorgd. Het hoeft echter geen betoog dat het huidige *Traité* niets gemeens heeft met de voorgaande werken, noch wat het aantal behandelde onderwerpen, noch wat de omvang der uiteenzettingen betreft. Ieder onderwerp werd volkomen herschreven; alle nieuwe controverses, nieuwe monographiën en studies, tot de jongste rechtspraak toe, werden stelselmatig onderzocht, aangehaald en verwerkt. Een reeks nieuwe problemen, die tot nog toe nooit behandeld geweest waren in onze handelsrechterlijke literatuur — zoals het probleem van de vennootschappen van administratieven aard (nr. 3), de verhouding tussen het kontraktueel aspect en het institutioneel aspect van de vennootschap (nr. 6), het vraagstuk van de éénmansvennootschap (nr. 7), de theorie van het

orgaan (nr. 67, 80, 230, 432), de strafrechterlijke en de aquilijsche verantwoordelijkheid van de vennootschap (nr. 79(80), enz. — worden insgelijks aangesneden en meesterlijk behandeld.

* * *

De Boekdelen IV en V handelen over De Handelsvennootschappen naar Belgisch recht. Daarbij wordt nagenoeg de indeling van de wet op de vennootschappen gevolgd.

Boekdeel VI handelt over De oprichting van de Kongolese vennootschappen; Het vennootschapsrecht in Nederland; Het vennootschapsrecht in Luxemburg.

* * *

Deze droge opsomming van de hoofdingeling (de volledige indeling neemt 50 bl. in beslag) is natuurlijk niet van aard om, al was het maar een oppervlakkig idee te geven van de ontelbare schatten die men in het *Traité* bladzijde voor bladzijde aantreft.

Zo wordt een grondige studie gewijd aan het zeer belangrijk vraagstuk van de nietigheid der vennootschappen (nr. 10 en v.) en hoofdzakelijk aan de gevolgen van de nietigheid wegens onwettige oorzaak (nr. 14 en v.). Het Hof van Cassatie weigert in dit geval elke restitutie alsmede elke verdeling der genoten winsten. Professor Frédéricq keurt deze zienswijze goed ofschoon hij zich, de lege ferende, fel aangetrokken voelt door het voorstel van Laurent strekkende tot confiscatie. Het is echter de vraag of de bedreiging van confiscatie de partijen niet zal aansporen tot minnelijke verdeling, hetgeen toch niet de oorspronkelijke bedoeling is.

Zo wordt ook bijzonder de aandacht gevestigd op het zgn. probleem van de feitelijke vennootschap. Een onregelmatige vennootschap heeft koopwaren geleverd. De koper weigert te betalen. Dagvaarding wordt uitgezonden namens de vennootschap; de eis is niet ontvankelijk bij gebrek aan bekendmaking van de trouwens onbestaande akte. Dagvaarding wordt uitgezonden ten verzoeken van de onderscheiden vennoten. Het antwoord luidt: «de koper kontrakteerde niet met U». Is er dan geen uitkomst? Volgens professor Frédéricq wel. De vennootschapsakte wordt opgesteld en bekend gemaakt. De vordering is nu ontvankelijk. Weliswaar kan de koper nog opwerpen dat de vennootschap niet bestond ten tijde van het kontrakt. Maar dan hebben de vennoten het recht op restitutie. Deze zienswijze schijnt onaanvechtbaar.

Ter zake van de vennootschappen van personen wordt o.m. de nadruk gelegd op: de hoofdelijke verantwoordelijkheid der vennoten (174) met haar gevolgtrekkingen in geval van faillissement (179); de onrechtstreekse vordering van de derden tegen de stille vennoot tot het volstorten van zijn inbreng (186) in strijd met de Nederlandse wet op dit gebied (865); de juiste betekenis van de firma, waarin het Hof van Cassatie ten onrechte een onontbeerlijke voorwaarde wil zien voor het bestaan van de vennootschap (nr. 192); de mogelijke ontbinding op grond van grove onenigheid (nr. 529) enz.

De naamloze vennootschap heeft aanleiding gegeven tot een zeer interessante geschiedkundige inleiding (nr. 269-271) en verder tot merkwaardige beschouwingen over allerlei aktuele vraagstukken en controverses, zoals bv. de verhouding tussen het recht op de benaming en de oneerlijke mededinging in het licht van de jongste rechtspraak (nr. 273); de problemen die zich stellen in verband met het overlijden van de titularis van een aandeel op naam of in verband met het vruchtgebruik (nr. 349, 350); de misbruiken spruitende uit het bezit van winstaandelen

(nr. 352); de gevolgen van de wilsgebreken op de inschrijving van een vennoot (nr. 354); het gewichtige probleem van de wettelijke en van de kontraktuele onvervreemdbaarheid der aandelen waar o.m. de contractuele onvervreemdbaarheid ingevoerd door een wijziging aan de statuten ongeldig wordt geacht (nr. 391 en v.); de bezoldiging van de beheerders (nr. 149); hun verantwoordelijkheid, met de eigenaardige uitzondering die zich voordoet wanneer de beheerder tegelijkertijd directeur-zaakvoerder is (Cass. 31 Oktober 1946) (nr. 442), enz.

De wettelijke bepalingen in zake stemrecht maken het voorwerp uit van een diepgrondige studie met verwijzing naar de voorbereidende werkzaamheden en naar praktische voorbeelden (nr. 581-589). Verder komt het zeer kiese probleem van de bescherming der minderheid in de algemene vergadering aan de beurt. Men spreekt van afwending van macht, van rechtsmisbruik, van de leuze «*Fraus omnia corrumpit*». Terecht meent de auteur in deze aangelegenheid de voorkeur te moeten geven aan het begrip volgens hetwelk alle kontrakten te goeder trouw dienen uitgevoerd (art. 1134, B.W.). Op grond van dit bewijs zullen tal van beslissingen die strijdig zijn met de geest van de vennootschap, zoals bv. overdreven reserves, een verbod van overdracht (nr. 492), een onwettige intrekking van verworven rechten (nr. 493), een onrechtmatige ontbinding (nr. 611) of nog het afschaffen van een categorie van aandelen (nr. 510 — contra Cass. 5 Juni 1947), kunnen vernietigd worden.

Wat de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid betreft, daarvan geeft de auteur ons een uitstekend commentaar. De talrijke verwijzingen die hij doet naar de voorbereidende werkzaamheden of naar de meest recente rechtspraak en literatuur (naar de pas verschenen 2e uitgave van het werk van M. Van Houtte bv.) getuigen eens te meer van de hoogstaande wetenschappelijke waarde van dit *Traité*.

Vermelden wij verder nog, in verband met de coöperatieve vennootschappen: het wettelijk verbod, betreffende de winstaandelen, een vraagstuk waarover tot nog toe veel verwarring bestond (nr. 665); het ingewikkeld probleem van de niet overdraagbaarheid van de deelbewijzen aan derden, waarover niettegenstaande de uitdrukkelijke tekst van art. 141, toch diverse opvattingen werden vooruitgezet (nr. 668); de afwezigheid van een speciale bescherming van de benaming zoals dit het geval is voor de N.V. en voor de P.V.B.A. — (nr. 674); de controverses aangaande de eventuele vermindering van het minimum kapitaal (689) enz.

De laatste band is zoals hoger gezegd volkomen gewijd aan de studie van de Kongolese, van de Nederlandse en van de Luxemburgse wet. Hiermede heeft professor Frédéricq baanbrekend werk verricht. Deze studie is trouwens de vrucht van de praktische noodwendigheden van het moment, waaraan de auteur uit menig oogpunt, zeer nauw verbonden is.

In 1948 werd hij inderdaad tot lid benoemd van de commissie tot eenmaking van het recht in België, Nederland en Luxemburg. Hij vergenoegt zich echter niet, zoals maar al te vaak het geval is, met een eenvoudige opsomming van de buitenlandse rechtsregelen; standvastig wordt het vreemd recht aan het onze getoetst en ook af en toe de nadruk gelegd op de oplossing die de voorkeur verdient. Dit is wat men eigenlijk vergelijkend recht mag noemen. Daarvoor verdient professor Frédéricq een ereplaats onder onze beste comparatisten.

Onder de bladzijden die hij aan het Kongolees recht besteedt is zijn uiteenzetting tussen de burgerlijke vennootschappen en de handelsrechtelijke bijzonder geslaagd. (nr. 816).

Van het commentaar van de Nederlandse wet onthouden wij hoofdzakelijk: zijn merkwaardige inleidende beschouwingen die onontbeerlijk zijn voor het verder begrip van het Nederlandse vennootschapsrecht (nr. 848 en v.); de verhouding tussen «vereniging» en «vennootschap» (nr. 850); de afschaffing van het concept «handel» en zijn vervanging door het concept «bedrijf» (nr. 853); de draagwijdte van de inschrijving in het handelsregister (nr. 854); de zeer eigenaardige toestand van de «Vennootschap onder één firma» die ofschoon zij geen rechtspersoonlijkheid heeft toch een afzonderlijk patrimonium bezit (nr. 856-861); de verwantschap tussen de Nederlandse vennootschap en commandite en onze vereniging in deelneming (nr. 862-865); verder de merkwaardige instelling van de Nederlandse naamloze vennootschap, die door hare lenigheid een uitstekende vorm verstrekt zowel voor de grootste als voor de kleinste bedrijven: twee personen volstaan bij de stichting; vervolgens blijft ook de éénmansvennootschap geldig bestaan; de vennootschap is «open» of «gesloten» naar gelang de aandelen verhandelbaar zijn of niet (nr. 866); een voorafgaande toelating wordt geëist (nr. 869); een onderscheid wordt gemaakt tussen het maatschappelijk kapitaal (maximum), het geplaatst kapitaal (ingeschreven) en het gestort kapitaal (nr. 870); de vennootschap mag gesticht worden voor een onbepaalde duur (nr. 871); de bekendmaking in het handelsregister is een bestaansvoorwaarde (nr. 872); titels op naam zijn verhandelbaar (nr. 877); de bevoegdheid van de algemene vergadering wordt beperkt door de bevoegdheid van het bestuur (nr. 822); stemmen uitgebracht door stroomannen zijn nietig (nr. 844); winstaandelen hebben geen stemrecht (nr. 885); enz. Gevoelige verschillen zoals men ziet, die niet zo eenvoudig zullen overbrugd worden.

De Luxemburgse wet daarentegen vertoont veel meer verwantschap met de Belgische wet. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat vóór de wet van 1915, de vennootschappen praktisch een van de vormen van de Belgische wet hadden gekozen; verder nog aan het feit dat het ontwerp van 1915 door M. Corbiau, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel en professor aan de universiteit te Leuven werd opgesteld. Met het oog op een eventuele unificatie dienen echter alle verschillen verwijderd.

Daarvoor zijn wij nu, dank zij de voortreffelijke vergelijkende studie van professor Frédéricq, volkomen ingelicht. Het werk van de commissie tot eenmaking wordt hierdoor op een aanzienlijke wijze vereenvoudigd. Moge zij daarin de nodige aansporing vinden om verder opbouwend werk te verrichten.

De taak van professor Frédéricq is echter nog niet ten einde. Een IXe en laatste band betreffende het Bankwezen en het Wisselrecht moet nog verschijnen. Dit ware ongetwijfeld reeds geschied indien de wetgever ondertussen klaar gekomen was met het invoeren van de sedert 1932 goedgekeurde eenvormige wisselwet van Genève.

Dit laatste boekdeel dat met grote belangstelling wordt verwacht, zal het meesterwerk van professor Frédéricq besluiten en bekronen.

Van nu af mag echter dit werk beschouwd worden als een der meest merkwaardige bijdragen tot de Belgische rechtskundige literatuur van het jongste lustrum.

Het is dan ook voor zijn vrienden en bewonderaars een ware vreugde hem hiervoor van harte te mogen feliciteren.

J. L.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN ALGEMENE VERGADERING VAN HET VERBOND TE HASSELT

Zoals het reeds werd aangekondigd zal de algemene vergadering van het Verbond, bedoeld als «algemene vergadering der jongeren», plaats hebben te Hasselt op Zaterdag, 14 April om 14,30 uur.

De dagorde van deze vergadering zal eerstdaags aan de leden van het Verbond worden toegezonden.

Wij wijzen er op dat de vergadering niet zal plaats hebben in het Gerechtshof, maar in het lokaal «Onder Torren».

Na de algemene vergadering, die om 14,30 uur zal aanvangen en zal eindigen rond 5 uur, zal de heer Roppe, oud-advokaat, Gouverneur der provincie Limburg, het Verbond ontvangen in het Provinciaal Hotel.

NIEUWS VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

De drie laatste vergaderingen van het rechterlijk jaar 1950-1951 zullen als volgt plaats hebben:

De eerste te Hasselt op 14 April 1951 in het lokaal «Onder Torren». Het is de dag der jongeren.

De voorzitter van het Verbond zal een rede uitspreken over het onderwerp «Hoe het Verbond het vraagstuk der jongeren ziet».

Deze rede zal volledig in het Nederlands vertaald worden door Mr Diercxsens der balie van Antwerpen.

De heer Gouverneur Roppe zal de deelnemers en de dames na de vergadering ontvangen.

* * *

De tweede vergadering zal plaats hebben te Dinant op 26 Mei.

Deze vergadering, die zal gehouden worden op het Gerechtshof, zal als voorwerp hebben de bespreking van het verslag van de onder-voorzitter Mr Lagae der balie van Gent, over het onderwerp: «Over de wenselijkheid der vrijwillige unificering van zekere beroepsregels en gebruiken: methoden en middelen».

Het gemeentebestuur van Dinant zal dadelijk na de vergadering de leden van het Verbond ten stadhuize ontvangen.

* * *

De derde vergadering zal plaats hebben op Zaterdag 30 Juni te Brugge.

Het programma der 65e verjaardag van het bestaan van het Verbond wordt uitgewerkt en zal weldra worden bekend gemaakt.

Laten wij van nu af mededelen dat de balie van Brugge en het Verbond aan deze herdenking een bijzondere luister zullen geven.

MEDEDELINGEN

AFSCHEID VAN DE HEER VOORZITTER XAVIER BYVOET TE HASSELT

Op 16 Maart i.l. bereikte de heer voorzitter Xavier Byvoet de leeftijdsgrens en werd hij bij koninklijk besluit tot het emeritaat toegelaten.

Zijn collega's en de balie hadden er aan gehouden hem in een plechtige zitting, welke op Zaterdag 17 Maart doorging, te huldigen.

Behalve de magistraten en advocaten uit het arrondissement Hasselt, waren aanwezig afgevaardigden van het Hof van Beroep, van de Rechtbank van Tongeren, van de Kamer van de Notarissen, benevens mevrouw Byvoet en kinderen.

De heer Byvoet, die te Hechtel geboren werd, deed, nadat hij de titel van doctor in de rechten had verworven, eerst stage te Antwerpen, daarna te Charleroi, om zich in 1908 te Hasselt te vestigen. Gedurende meer dan veertig jaar was hij dus een gekende figuur in het Justitiepaleis, of beter in de justitiepaleizen, het oude, dat bij de aftocht der Duitsers in 1918 een prooi der vlammen werd, het voorlopige, dat gedurende achttien jaar moest dienst doen en het nieuwe, dat op zijn beurt in 1944 geteisterd werd en eerst pas hersteld is.

De heer van Soest, oudste der rechters, schetste vooreerst de moeilijke taak die de heer voorzitter te vervullen had. Als plaatsvervangend rechter werd hij in de loop van de beroerde jaren 1914-1918 geroepen om effectief dienst te doen. Voorzitter benoemd in 1932 moest hij de rechtbank gedurende de tweede wereldoorlog langs gevaarlijke klippen leiden. Al deze besommeringen hebben de heer Byvoet niet belet degelijk juridisch werk te leveren. Zijn talrijke vonnissen getuigen van een grondige rechtskennis en van onverdroten ijver in het opsporen van rechtsleer en rechtspraak.

Door de heer Substituut Carlier, — de heer Procureur Massa reeds voor enkele weken op rust gesteld zijnde — werden de hoge verdiensten van de heer Byvoet als kinderrechter gememoreerd. Ontelbaar zijn de kinderen welke voor hem verschenen en die na zijn somtijds strenge, maar altijd vaderlijke vermaningen, met een opgelucht geweten en het vaste voornemen zich te beteren zijn kabinet verlieten.

Nu kan de kinderrechter zich wijden aan zijn taak van liefdevolle grootvader.

Mr Gruyters, stafhouder, namens de balie en de heer Wolfs, Griffier, sloten zich bij deze huldeblijken aan.

De heer voorzitter dankte ontroerd al zijn medewerkers, van de nederigste af, nl. de huisbewaarder M. Henri Bleux, die hij de Zilveren Medaille in de Orde van Leopold II op de borst spelde, waarmede deze om zijn trouwe dienst zopas werd vereerd.

Na nog enige anecdoten uit zijn gevulde loopbaan te hebben aangehaald besloot hij deze zitting met een noot van optimisme en blijheid.

« Alhoewel een afscheid steeds tot weemoed stemt, » zegde hij, meen ik tevreden te kunnen terugblikken » op mijn loopbaan en derhalve voel ik mij als een » student, die met sukses zijn examen heeft afgelegd » en een lange vakantie te gemoet gaat ».

Daarna werd in het presidentieel kabinet de erewijn geschonken. Tevens konden de aanwezigen het portret, werk van mevrouw Palmers de Terlamen, dat aan de gevierde werd aangeboden, bewonderen.

Allen wensten van harte dat de heer voorzitter nog vele jaren zou mogen genieten van de lange vacantie

waarvan hij gesproken had en van zijn geliefkoosde sport: de jacht.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 11 van 17 Maart 1951.

Prof. Mr. J. C. Van Oven, Eigendom van roerende zaken. — Mr. P. Ballieux, Art. 1 lid 2 Sr. en de Huurwet. — Mr. B. C. Goudsmit, De nieuwe huurwet. — Mr. J. J. A. H. Houben, Uit de Jurisprudentie. — Mr. G. C. H. Oskam, De conclusie van Eis. — Mr. W. M. J. C. Phaf, Nogmaals de begrippen bedrijf en bedrijfstak. — Mr. W. L. Snijders, Het begrip « tak van detailhandel ». — Mr. F. P. J. Perquin, Reële executie.

Advocatenblad. — Nr. 3, 15 Maart 1951.

Mr. Th. Muller, de positie van de advocaat in strafzaken; Mr. A. C. G. van Proosdij, Twee ervaringen met de « Quota Litis », m.o. Mr. G. J. Salm. — Mr. J. W. A. de Voort, Uitreiking van het Legioen van Eer.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — Nr. 4181, 10 Maart 1951.

Pro. Mr. G. E. Langemeijer, Scholtens verzamelde Geschriften. — Mr. A. G. Lubbers Jr., Afstand van beroep op de onsplitsbaarheid der bekentenis. — Prof. Dr. J. P. A. Adriani, De verkoop van zegels. — Mr. P. W. van der Ploeg, Overzicht der Nederlandse rechtspraak, Erfrecht.

Nr. 4182 van 17 Maart 1951.

Prof. Mr. W. F. Prins, Het ontstaan van de belastingschuld en de betekenis van de aanslag in het indonesische recht. — H. J. Ploos van Amstel, De nieuwe Kerkorde van de Nederlandse Hervormde Kerk en het Notariaat. — Mr. A. G. Lubbers, Jr. Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Bewijs en Verjaring.

Nr. 4183 van 24 Maart 1951.

Prof. Mr. W. F. Prins, Het ontstaan van de belastingschuld en de betekenis van de aanslag in het Indonesische recht. — H. J. Holterman, Het verrekeningsbeding bij huwelijksvoorwaarden. — H. Welling, Moderne wetgeving. — Y. D. C. Van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht, Successiewet.

Journal des Tribunaux. — 18 Maart 1951, nr. 3888.

E. Reumont, Le projet de loi relatif à l'exercice de la profession d'avocat. — Jurisprudence.

25 Maart-1 April 1951 nr. 3889.

R. Warlomont, L'interprétation terminologique dans la doctrine et la jurisprudence. — Jurisprudence.

Recueil général de l'enregistrement et du notariat. — Mars 1951.

Rechtspraak.

Revue de l'administration et du droit administratif de la Belgique.

Baron van den Branden de Reeth, Aperçu sur la nature juridique des servitudes d'utilité publique

Revue générale des Assurances et des Responsabilités. — Nr. 1.

Rechtspraak.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation. — Cahier nr. 8.

R. Savatier, Le droit et l'accélération de l'Histoire.

Cahier nr. 9.

Henri Lalou, Le Code de procédure civile et la procédure pénale.